

Levensverhalen van vertrekkers

EINDBESTEMMING NIEUW-ZEELAND

Duende gespot aan haar anker in Akaroa.

In Nieuw-Zeeland ontmoeten Floris van Hees en Ivar Smits Nederlandse vertrekkers die daar ooit naartoe zeilden én bleven. Met grote interesse luisteren ze naar de verhalen. Hun enthousiasme over het nieuwe thuisland werkt aanstekelijk. Zouden de Sailors for Sustainability ook in de verleiding komen om van Nieuw-Zeeland hun eindbestemming te maken?

Tekst FLORIS VAN HEES en IVAR SMITS Foto's FLORIS VAN HEES, IVAR SMITS en GEINTERVIEWDEN

'Nederlanders?" Verbaasd kijken we om. In Whangarei, de noordelijkste stad van Nieuw-Zeeland, zijn we in een bouwmarkt op zoek naar klusspullen als Saskia van Dijkum en John Whitehead ons in het Nederlands aanspreken. We leggen uit dat we net met onze zeilboot zijn aangekomen, waarop Saskia glunderend vertelt dat zij ook ooit naar Nieuw-Zeeland zijn gezeild en uiteindelijk hier zijn gebleven. Meteen nodigen ze ons thuis uit. Als we ze een paar dagen later bezoeken, steekt Saskia meteen van wal: "Op jullie website zag ik dat jullie boot van dezelfde ontwerper is als die van ons!" Wat een toeval. Wat bracht ze hier en waarom bleven ze?

Gegist bestek

"Ik was als twintiger wel in voor avontuur," begint Saskia. "Op de voormalige racer *Trident* zeilde ik als bemanning in de Filipijnen. Vanaf daar heb ik ook meegezeild tot Zuid-Afrika. Het was een fantastische ervaring; ik leerde veel over zeilen en navigeren." In de jachtclub van Durban ontmoette ze John. "Hij was octrooigemachtigde en had ook wel zin in een lange zeilreis. Samen besloten we een boot te bouwen en de wijde wereld in te zeilen." Ze kozen voor een ontwerp van de Brit Alan Buchanan, een stalen kits van 46 voet. In ruim vijf jaar bouwden ze haar af en doopten haar *Cornelia*. "Ze lijkt wel het zusterschip van onze *Lucipara 2!*" reageert Ivar als John ons foto's laat zien. "Toen we in 1980 vertrokken, bestond gps nog niet en weerberichten waren lang niet zo betrouwbaar of zo makkelijk te ontvangen als nu," vertelt John.

Saskia van Dijkum (71) en John Whitehead (82) met Cornelia

Cornelia is een stalen kits van 46 voet, naar een ontwerp van Alan Buchanan. Saskia en John bouwden haar in Zuid-Afrika in ruim vijf jaar tijd. In 1979 was ze vaarklaar. Ze vertrokken in 1980 vanuit Zuid-Afrika, staken over naar Brazilië, doorkruisten het Caraïbisch gebied en zeilden langs de Amerikaanse oostkust tot Long Island. Vanaf daar voeren ze terug naar de Carib en gingen via het Panama-kanaal de Stille Oceaan op. Ze maakten in 1984 van Nieuw-Zeeland hun eindbestemming en verkochten *Cornelia* in 2002 aan Mark Slats.

▲ Saskia en John op *Cornelia*.

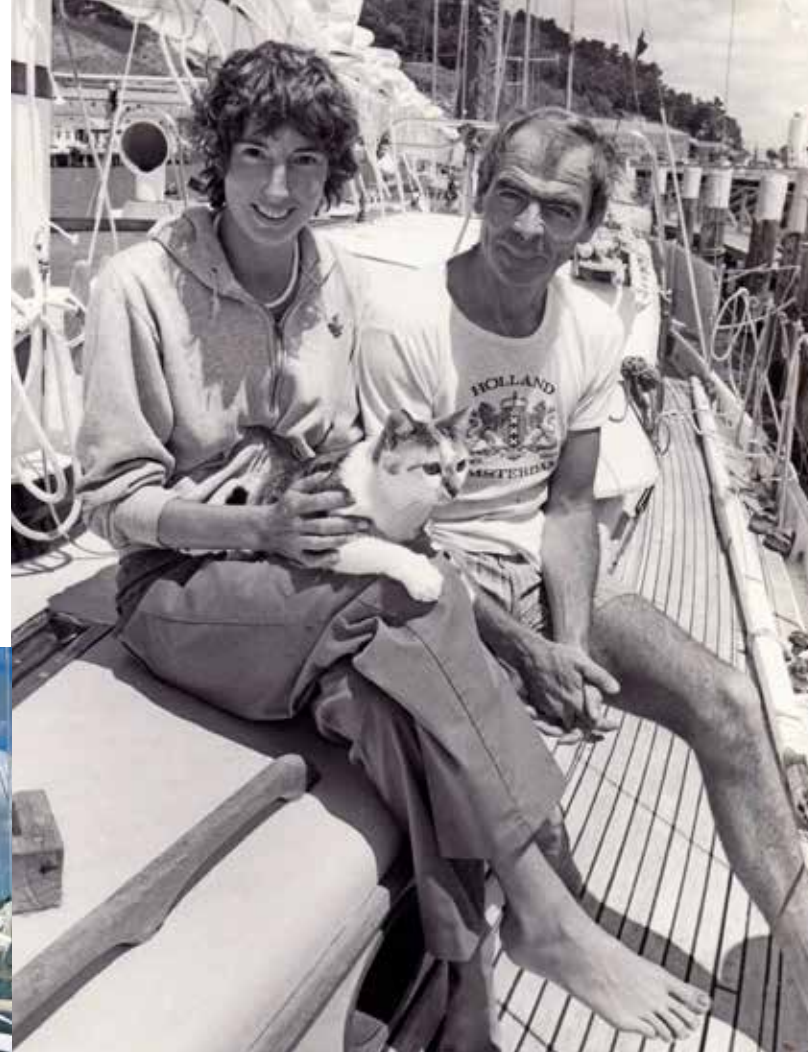
◀ ... even herenigd.

“Onze positie bepaalden we met gegist bestek en de sextant.” Over onze vraag of dat tot spannende situaties heeft geleid, hoeven ze niet lang na te denken. “We hebben regelmatig slecht weer gehad, maar daar wen je aan. Het ging een keer behoorlijk mis toen we het niet verwachtten. We waren aan de Amerikaanse oostkust bij vrienden op bezoek. Zij verzekerden ons dat hun *mooring* stevig genoeg was voor een slagschip. Maar toen het hard ging waaien, hield de *mooring* *Cornelia* niet en belandden we op de rotsen. Tja, dan ben je wel blij met een stevig stalen schip!” We knikken instemmend.

Geld verdienen

“In 1984 kwamen we aan in Nieuw-Zeeland en was het tijd om weer wat geld te verdienen,” vertelt Saskia. “John vond meteen een baan in Wellington, waarna de verblijfsvergunning snel was geregeld. Ik ging bij de Nederlandse

Mark Slats maakte *Cornelia* later beroemd door non-stop met haar de wereld rond te zeilen

SASKIA VAN DIJKUM

ambassade werken, totdat we vanwege Johns werk naar Auckland verhuisden. Daar konden we niet meer op de boot wonen, dus hebben we een huis gekocht. Vervolgens zijn we hier steeds meer ingeburgerd. Want waar je het fijn vindt, daar blijf je,” glundert Saskia.

Het stel is het zeilen niet verleerd, zo blijkt als ze in de Bay of Islands bij ons aan boord stappen en we het water op gaan. Saskia stuurt alsof ze nooit anders heeft gedaan en John helpt Floris op het dek. Hoe is het eigenlijk afgelopen met *Cornelia*, vragen we. “We hebben haar lang gehouden, goed onderhouden en zijn nog naar Australië gezeild. In 2002 verkochten we haar daar aan Mark Slats. Die maakte *Cornelia* later beroemd door non-stop met haar de wereld rond te zeilen. Volgens mij ligt ze al sinds een tijdje aan een *mooring* hier in de buurt.” En jawel, even later spotten we haar in Opua. Saskia en John zijn ontroerd als ze hun geliefde *Cornelia* weer zien. “Het brengt alle mooie herinneringen aan die fantastische tijd weer boven,” zegt Saskia terwijl ze haar tranen nauwelijks kan bedwingen.

Geluk bij een ongeluk

“Wat een tegenvaller; dat moet gelast,” verzucht Ivar als we groot onderhoud doen op de werf in Whangarei. Een roestplek in een badkamerkastje wordt na enkele klappen met de hamer een flink gat in de romp (zie *Zeilen* 5/2022). Gelukkig staan we op de kant én is er een vakkundig lasser in de buurt, Adam. Als hij ons hoort praten, herkent hij de taal. “*Dutch, right? My dad’s partner is also Dutch!*” De volgende dag fietsen zijn vader Victor en de Nederlandse Tineke Besson bij ons langs. Binnen vijf minuten nodigen ze ons thuis uit. “Wat een prachtige plek,” roept Floris als we het uitzicht vanaf het huis van Tineke bewonderen.

Binnen valt ons een foto van een klassieke klipperaar op. “Dat is *Adelaar*,” vertelt Tineke. “Daarmee ben ik met mijn man Benno en onze zoon Jonas hierheen gezeild. Toen we haar in Oost-Duitsland in 1975 kochten, was ze in zeer slechte staat.” Ze voeren *Adelaar* via de kanalen naar Nederland om haar op te knappen. Na een jarenlange renovatie vertrok het stel in 1984 naar Griekenland. “Het zeilersleven beviel zo goed dat we verder wilden. Maar zo’n groot schip is met z’n tweeën eigenlijk niet te zeilen. Daarom voeren we tot Nieuw-Zeeland altijd met gasten, ook om geld te verdienen.”

Onderweg werd zoon Jonas geboren. Dochter Tanja volgde in 1988, kort nadat de Bessons in Nieuw-Zeeland aankwamen. Waarom zijn jullie hier gebleven, vragen we. “Dat was niet gepland,” antwoordt Tineke. “Vrienden lieten ons ooit een boek zien met prachtige beelden van Nieuw-Zeeland. Toen we hier aankwamen, bleek het echt zo mooi! Omdat we een charterbedrijf hadden, kregen we destijds relatief makkelijk een verblijfsvergunning. We bleven eerst nog een paar jaar op *Adelaar* wonen en voeren dan in de winter graag naar Fiji. Pas in 1992 verkochten we haar om hier ons eigen huis te bouwen.”

Monsterklus

Onze vraag of ze nog zeilt, roept dierbare herinneringen op bij Tineke. “Toen de kinderen uit huis waren, maakten Benno en ik plannen om weer te zeilen. We besloten zelf een catamaran te bouwen, hier in de schuur. Halverwege de bouw werd Benno helaas ziek.” Toen hij in 2005 overleed, bouwde Tineke de catamaran met veel hulp van vrienden af en verkocht haar. “Gelukkig heb ik genoeg vrienden met zeilboten om af en toe te zeilen.” Tineke pauzeert even en vertelt dan verder. “Benno was zo’n bijzondere man. Hij was Zwitser, pacifist, en heeft zelfs iemand geholpen de DDR te ontvluchten. De renovatie van *Adelaar* was een monsterklus, maar Benno was ontzettend handig en gaf nooit op.” Bij het lassen vloog een keer piepschuim in de fik en ontstond er brand. Benno liep derdegraads brandwonden op en lag drie maanden op de intensive care. “Ook na het ongeluk bleef hij vol energie doorwerken aan ons schip. Maar het had dus weinig gescheeld of we waren hier nooit gekomen.” Tineke hoeft niet lang na te denken als we vragen hoe het leven in Nieuw-Zeeland bevalt. “Het is hier ideaal voor

families. De natuur is prachtig, er is ruimte en de mensen zijn heel vriendelijk. Tegenwoordig wonen Jonas en Tanja met hun families ook op dit landgoed. Ik ben dolgelukkig met de kleinkinderen zo dichtbij.” Ook heeft ze het fijn met Victor, haar nieuwe partner. “We fietsen en wandelen veel samen. Toch mis ik ook dingen uit Nederland, hoor: de cultuur, maar vooral de taal.”

Kluspain verholpen

Als we weer verder werken aan onze kluslijst maatje XXL, krijgt Ivar behoorlijk last van zijn rug. “Ga maar even op de kajuitbank liggen, dan zal ik kijken wat ik kan doen,” biedt Joop Struijcken aan. Onze buurman Martin had hem ingefluisterd dat Ivar wel wat hulp kon gebruiken. “Ik was fysiotherapeut, maar ben eigenlijk gestopt. Niet verder vertellen hoor,” zegt Joop met een knipoog, terwijl hij Ivars getergde rugspieren behandelt en hem een paar oefeningen inluistert. Dankbaar nodigen we Joop en zijn vrouw Annelies uit voor een etentje. Dan blijkt dat zij ook vanaf Nederland hierheen gezeild zijn. “We vertrokken in 1998 voor een rondje Atlantic met *Qui Bono*,” vertelt Annelies lachend. “Maar het zeilende leven beviel zo goed dat we wel rond de wereld wilden zeilen. We besloten om door het Panamakanaal te gaan en via de Stille Oceaan naar Nieuw-Zeeland te varen.” Het stel kwam in 2000 hier aan om daarna een jaar aan de boot te klussen.

Met de klok mee: *Adelaar* onder vol tuig; Tineke met de kleine Jonas; *Adelaar* zoals Benno en Tineke haar kochten in de DDR.

TINEKE BESSON

TINEKE BESSON

TINEKE BESSON

Tineke Besson (66) met *Adelaar*

Adelaar is een stalen klipperaar van 30 meter met twee masten. Ze is gebouwd in 1908, en Benno en Tineke kochten haar in 1975 in verwaarloosde en onttakelde staat in Oost-Duitsland onder de naam *Heimatland*. Ze renoveerden haar in Nederland en gaven haar de originele naam *Adelaar* terug. In 1984 vertrokken ze en zeilden eerst naar Griekenland en later naar Turkije. Via de Canarische Eilanden, het Caraïbisch gebied en het Panamakanaal zeilden ze naar de Stille Oceaan. Daar deden ze onder andere de Galapagoseilanden, Frans-Polynesië, Tonga en Fiji aan. In 1988 kwamen ze aan in Nieuw-Zeeland. Ze verkochten *Adelaar* in 1992. Het schip vaart sindsdien met gasten in Indonesië.

Na zes jaar zeilen vonden we het tijd worden voor een ander avontuur. Met pijn in ons hart zetten we *Duende* te koop

Toen zeilden ze verder naar Australië. “Bijna waren we in Tasmanië gebleven, maar met de visa wilde het maar niet lukken. Dus zeilden we met de eerstvolgende gunstige wind in 2004 terug naar Nieuw-Zeeland.” Inmiddels was Annelies zwanger van zoon Seabren en in 2005 vlogen ze naar Nederland voor de bevalling. “Daarna kwamen we definitief terug in Nieuw-Zeeland. We leefden eerst nog met een baby op de boot. Later kochten we een huis en verkochten *Qui Bono*.” “Ik kreeg al snel een baan aangeboden als medewerker in een revalidatieteam,” legt Joop uit. “Daarna kregen we vrij soepel een verblijfsvergunning. We kochten een huis in de buurt van Whangarei met uitzicht over de rivierdelta.” Zeilen jullie nog, vragen we. “Jazeker,” vervolgt Joop. “Ik bouwde zelf een Spanker, genaamd *Touch of Dutch*.”

Boven: Joop en Annelies op het water met *Facet*. Onder: *Qui Bono* in volle vaart.

Annelies (57) en Joop (61) Struijcken met *Qui Bono*

Qui Bono is een Endurance 40, een stagzeilschoener van ferro cement. Annelies en Joop kochten haar in 1997 en een jaar later was ze klaar om te vertrekken. Ze vertrokken in 1998 en staken de Atlantische Oceaan over naar het Caraïbisch gebied. Ze besloten door het Panama-kanaal te gaan en via Frans-Polynesië en Tonga naar Nieuw-Zeeland te varen, waar ze in 2000 aankwamen. Ze bleven een jaar om te klussen, en zeilden toen naar Fiji, Vanuatu, Nieuw-Caledonië en Australië. In 2004 zeilden ze terug naar Nieuw-Zeeland en daar wonen ze sinds 2005. Ze verkochten *Qui Bono* in Nieuw-Zeeland in 2016. De nieuwe eigenaar woont op het schip in Whangarei. Daarna is ze weer doorverkocht. Het is ons onbekend waar het schip nu is.

Heerlijk sportief zeilen. Ook kochten we een Elan 40, *Facet*.” In de zomer ligt de boot aan een mooring in de baai, in de winter in de marina van Whangarei. “We gebruiken *Facet* vooral voor weekendjes weg en de zomervakantie. Dit vaargebied hier is prachtig,” bezweert Joop. “Als we aan boord van *Facet* zijn, voelt het als thuiskomen, ook al is dit niet de boot waarmee we ooit vertrokken,” vult Annelies aan. Als we een stuk met ze wandelen in de prachtige natuur bij hun huis, stoppen Joop en Annelies aan de bosrand. “We hebben net dit stuk grond gekocht om er een nieuw huis op te bouwen, met uitzicht op zee!” vertellen ze enthousiast. Dus jullie blijven voorlopig hier? “O ja, het bevalt ons hier erg goed. Zoveel ruimte, mooie natuur, vriendelijke mensen. Ook al mis ik de filet americain uit Nederland,” glimlacht Annelies.

Blijven drijven

We onderbreken het klussen om het land per kampeerbus te verkennen. In Akaroa zien we een klassieke, witte tweemaster voor anker liggen. “Dat lijkt *Duende* van onze vrienden Vivian en Bram wel!” roept Ivar. Hun verhaal zal menig lezer bekend voorkomen dankzij de vele columns en het boek *Blijven drijven* dat Vivian Oskam over hun reis schreef. Sinds hun vertrek in 2008 beleefden ze geweldige avonturen en overwonnen ze de nodige tegenslagen. Zo kwamen ze voor de Argentijnse kust in stormweer terecht en bouwden ze in *the middle of nowhere* een eigen trailer om reparaties te kunnen doen. Ze vingon koningskrabben op Stateneiland en trotseerden de winter in Chileens Patagonië. In Valdivia werd hun dochter Flora geboren en met haar zeilden ze langs paradijselijke eilanden naar Nieuw-Zeeland, waar ze in 2013 aankwamen. Ze verkochten *Duende* en besloten in Auckland te gaan wonen. “Gelukkig drijft ze nog altijd,” knipoogt Ivar. Als we in Auckland zijn, gaan we natuurlijk bij ze langs. Terwijl we op hun oprit parkeren, komt Flora aangerend. Ze is inmiddels tien jaar oud en spreekt behalve Nederlands ook vloeiend Engels. We nemen intrek in hun logeerkamer en bewonderen de tuin en het huis, waar iconische foto's van *Duende* de muren sieren. Hoe bevalt het leven hier, vragen we. Vivian steekt van wal. “Nou, heel goed! De *lifestyle* die we hier hebben, overtreft alles. Eindeloze avonturen in de natuur, lekker buitensporten het hele jaar door.

Vivian Oskam (46) en Bram Stevens (46) met *Duende*

Duende is een stalen yawl van 33 voet, type Trewes 3A, naar een ontwerp van S.M. van der Meer. Ze is gebouwd in 1962. De droomboot van Vivian en Bram bleek veel gebreken te hebben, waardoor een uitgebreide refit meer dan vijf jaar duurde. Ze vertrokken in 2008 en zeilden via Het Kanaal en het Iberisch schiereiland naar de Canarische Eilanden en Gambia. Ze staken over naar Brazilië, en volgden de kust zuidwaarts langs Uruguay en Argentinië. Ze bezochten Stateneiland, en trotseerden het Beaglekanaal en de winterse Chileense scheren. Via de Stille Oceaan zeilden ze naar Nieuw-Zeeland, waar ze in 2013 aankwamen. Ze verkochten *Duende* in 2015. Ze vaart nog steeds onder die naam. De vierde druk van *Blijven drijven* is onlangs verschenen bij uitgeverij Hollandia.

Het klimaat is echt heerlijk! Niet te warm, veel zon en toch seizoenen. De omgangsvormen zijn verfrissend vriendelijk en relaxed, en het is hier veilig.” Het stel is Nieuw-Zeeland heel dankbaar dat ze zo'n goed bestaan hebben kunnen opbouwen, vult Bram aan. “Ik vond niet alleen makkelijk werk, maar kon mijn carrière zelfs naadloos voortzetten. Voordat de huizenprijzen echt *crazy* werden, kochten we een huis. Vrijstaand, vlakbij het strand en ook nog op fietsafstand van het centrum. Dat is toch bijna te luxe voor woorden! We watersporten, barbecueën, kunnen acht maanden per jaar kamperen en skiën in de winterweekenden.” Als we onze foto uit Akaroa laten zien, roept Bram: “O ja, dat is 'r”. “Hopelijk wordt *Duende* nog een beetje gebruikt,” vervolgt hij weemoedig. Het brengt hem op een idee. “Zullen we gaan zeilen?” We kijken hem vragend aan. “Ik heb een zeildinghy voor Flora bemachtigd!” Zijn dochter, die zeillessen bij de lokale zeilclub volgt, springt enthousiast in de boot als Bram en Ivar de trailer naar het strand rijden. Bram zet de mast, hijst het zeiltje, en maakt een proefronddje met Flora. Ze heeft er duidelijk lol in. Zou ze het zeil-gen van haar ouders hebben geërfd?

Spreadsheet

Enkele maanden later zijn we met *Luci* in Auckland. Op 'hun' strand pikken we Vivian, Bram en Flora op om een lang weekend met ons te zeilen. Vol enthousiasme helpt de voltallige bemanning mee met zeilen hijsen, trimmen en sturen. Terwijl we naar pittoreske eilandjes varen, vogelexcursies maken en uitgebreid bijkletsen, vertellen ze openhartig waarom ze zijn gestopt met zeilen en in Nieuw-Zeeland zijn gebleven. “Toen we in Nieuw-Zeeland aankwamen, wisten we dat onze zeilreis hier zou eindigen. Het geld was op, de ruimte op onze 33-voeter was met Flora erbij wel erg beperkt geworden, en we hadden hoogtepunten als Patagonië en de Stille Oceaan gezien. Na zes jaar zeilen vonden we het ook wel weer tijd worden voor een ander avontuur,” vertelt Bram. “Met pijn in ons hart zetten we *Duende* te koop. Ze liet ons de wereld zien, maar is niet geschikt als weekendzeiler. Het vele onderhoud staat dan niet in verhouding tot het gebruik.” Ze wisten toen alleen nog

Boven: De crew van *Duende* en *Luci* herenigd. Onder: *Duende* gaat weer te water met de zelfgebouwde trailer.

niet waar ze zouden gaan wonen. Vivian: “Ik maakte een spreadsheet met landen en criteria. Onder andere Nederland, Spanje en Chili stonden daarin. Ik scoorde zaken als klimaat, levensstijl, gezondheidszorg en economie. Nieuw-Zeeland kreeg de meeste punten. Toen Bram hier een baan vond, besloten we te blijven.” Was het echt een kwestie van scores vergelijken? “Nou ja, het was ook gevoel. Zodra we hier aankwamen, voelde ik me thuis. Alleen de fiets als vervoermiddel mis ik wel eens,” besluit Vivian.

Verleidelijk

Alle enthousiaste verhalen van de ex-vertrekkers zetten ons aan het denken. Wij hebben ook ervaren hoeveel mooie natuur hier nog is en hoe vriendelijk en gastvrij de mensen zijn. Tegelijkertijd concluderen we dat onze reis nog niet af is, en we onze familie en vrienden heel erg missen. Terugvaren naar Nederland blijft daarom ons doel. Na bijna anderhalf jaar in dit land lijkt de pandemie over haar hoogtepunt heen te zijn en openen steeds meer landen hun grenzen. Zodra onze visa voor Australië binnen zijn, storten we ons dan ook vol overgave op het voorbereiden van het vervolg van onze reis. Maar eerlijk is eerlijk: het was zeker verleidelijk om van Nieuw-Zeeland ook onze eindbestemming te maken. ☑